

Introducere

Valorile morale sunt relative și nimeni nu poate determina ceea ce trebuie considerat ca fiind just în mod absolut. Deasemenea, nu se poate afirma că o normă este morală, deoarece nu există morală absolută. Așadar, o reglementare poate fi conformă cu un sistem de morală și contrarie altui sistem.

Societatea, solidară cu sine însăși și în propriul său interes, își organizează un ansamblu de norme prin care se apară împotriva acțiunilor ce-i pot tulbura existența sau îi pot periculița progresul. Un exemplu de astfel de acțiuni care afectează ca un flagel orice societate este corupția.

Corupția reprezintă folosirea abuzivă a puterii publice, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup. Ca act antisocial, corupția este deosebit de gravă deoarece favorizează unele interese individuale ale unor particulari, mai ales în domeniul economic, afectând astfel interesele colective prin: însușirea, deturarea și folosirea resurselor publice în interes personal ca urmare a încheierii unor contracte cu reprezentanți ai Statului prin eludarea normelor morale și legale.

Procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică oferă o serie de oportunități pentru dezvoltarea unor comportamente nu tocmai corespunzătoare, o parte dintre ele fiind susceptibile a fi considerate acte de corupție.

Pentru a evita în procesul de achiziție publică, pe de o parte, manifestarea unui comportament neadecvat și, pe de altă parte, perceperea eronată a unui anumit comportament, existând multe situații care pot da naștere la înțelegeri sau interpretări,

chiar dacă, în fapt, nu reprezintă nimic altceva decât efecte ale neglijenței, este necesară instituirea unui tip de comportament etic pe lângă cel juridic deja creat.

Un cod de conduită etică reprezintă o culegere de reguli în prelungirea celor instituite prin norme și care sunt considerate de societate ca necesare pentru păstrarea și întreținerea valorilor sale morale.

Rolul unui cod de conduită etică este să stabilească principii și cutume după care cei cărora li se adresează se pot orienta, în așa fel încât să poată să acționeze imparțial, integru și loial față de interesul public și față de societate.

Un cod de conduită etică nu se impune, ci aduce argumente care să convingă cu privire la beneficiile adoptării unui asemenea comportament.

Scopul prezentei broșuri este de a se constitui drept punct de plecare în procesul de inițiere a unui tip de comportament etic în acord cu valorile promovate la nivel european în achiziții publice.

Un cod de conduită etică în achiziții reprezintă un cumul de reguli care guvernează derularea activităților necesare pentru desfășurarea transparentă, eficientă și corectă a procedurilor de atribuire a contractului de achiziție publică, din perspectiva comportamentului moral și onorabil.

Acest cod de conduită etică se adresează tuturor persoanelor implicate în procesul de achiziție publică.

Un cod de conduită etică în achiziții are misiunea de a-i face atenție pe cei implicați în proces cu privire la potențiale situații de risc, care pot deseori genera – chiar și fără intenție vădită –, fapte de corupție.

Riscuri în procesul de achiziție publică

Sistemul achizițiilor publice reprezintă o parte a realității economiei românești având aceleași caracteristici cu aceasta, respectiv atât puncte tari cât și puncte slabe.

Elementele componente ale sistemului de achiziții publice sunt:

- ☐ autoritatea de reglementare;
- ☐ autoritățile contractante;
- ☐ operatorii economici;
- ☐ supraveghetorii sistemului.

Între elementele componente ale sistemului intervin relații specifice atingerii scopului general, elementele interacționând între ele condiționându-se, potențându-se sau anihilându-se unele pe celelalte. Astfel că, pe parcursul interacțiunii între elementele sistemului, pe tot parcursul procesului de achiziție, pot apărea anumite acțiuni cu efecte negative asupra întregului sistem.

Riscurile, din prisma eticii în cadrul procesului de achiziție, reprezintă acele evenimente nesigure dar probabile a căror apariție poate cauza un prejudiciu sau un impact negativ asupra unor valori specifice ale comunității.

Trebuie subliniat faptul că riscurile pot

deveni certitudine fie datorită unei simple erori în desfășurarea și administrarea procesului de achiziție, fie datorită unei devieri intenționate de la prevederile legii.

În procesul de achiziție publică, probabilitatea de producere a unui eveniment negativ este în strânsă legătură cu valoarea bugetului alocat pentru respectivul contract.

La nivel european, au fost identificate o serie de riscuri comune care se manifestă pe parcursul derulării oricărui proces de achiziție publică, considerate ca fiind cu valabilitate și aplicabilitate generală, acestea sunt prezentate, în raport cu etapa și relația din cadrul procesului de achiziție publică, în tabelul de mai jos,

	Etapa	Operațiune	Riscuri
1	Întocmirea programului anual al achizițiilor publice	- identificare necesități	- amestecul oficialilor la nivel înalt în decizia de achiziție - achiziția este nejustificată din punct de vedere economic sau dăunătoare din punct de vedere al mediului - lipsa de comunicare între departamente pentru stabilirea corectă a nevoilor - identificarea nevoilor după aprobarea bugetului
		- estimare valoare contract	- evaluare superficială a valorii contractului fără a fi luate în calcul toate costurile care pot interveni - supraevaluare în ideea favorizării unui anumit contractant - utilizarea unui model de calcul care să conducă la o valoare care să nu presupună aplicarea unei proceduri competitive
		- corespondența cu CPV	- superficialitate în identificarea codului corespunzător achiziției
		- ierarhizare și prioritizare	- influența actorilor externi precum politicieni, consultanți.
		- alegere procedură	- abuzul utilizării de proceduri necompetitive prin invocarea existenței excepțiilor legale, - divizarea contractelor cu obiecte similare în contracte de valoare mică invocându-se scopuri diferite. - abuzul în utilizarea situației de extremă urgență
		- identificare fonduri	- alocarea ne-realistă a bugetului, acesta fiind fundamentat doar pe istoricul de cheltuieli și nu pe acoperirea necesităților
		- elaborare calendar	- planificarea deficitară a procesului de achiziție - alocarea de timp insuficient pentru derularea corespunzătoare a fiecărei etape

	Etapa	Operațiune	Riscuri
2	Elaborarea documentației de atribuire	- stabilire specificații tehnice	- ajustarea specificațiilor de așa manieră încât să corespundă unui singur operator economic - ajustarea specificațiilor la cererea nejustificată a unui factor decizional de la nivelul autorității contractante, - stabilirea de specificații vagi sau care nu sunt în concordanță cu nivelul dorit al performanțelor - întâlniri frecvente și fără motiv cu oferantul preferat în vederea consultării în legătură cu cerințele tehnice
		-stabilire clauze contractuale	- stabilirea unor clauze cu caracter general care nu au legătură specifică cu nevoia autorității contractante și cu obiectul contractului - impunerea unor penalități excesive
		- stabilire cerințe minime de calificare	- cerințe “croite” pentru anumiți operatori economici, însoțite de note justificative superficiale, fără o susținere reală
		- stabilire criterii de selectare și/sau criteriu de atribuire	- nu sunt definite în mod clar și obiectiv - factorii de evaluare permit speculații
		- completarea Fișei de date a achiziției stabilire formulare și modele	- se completează superficial, fără a se ține cont de specificitatea achiziției, lăsând loc de speculații
		- stabilirea datei limită de depunere a ofertelor	- acordarea unei perioade de timp insuficientă pentru pregătirea ofertei
		-definitivare documentație de atribuire	- neverificarea corespunzătoare, ceea ce conduce la informații contradictorii - inexistența procedurilor de auditare internă

	Etapa	Operațiune	Riscuri
3	Chemare la competiție	- publicarea anunțului de participare	- rezistență la utilizarea și a altor mijloace de informare media
		- punerea la dispoziție a documentației de atribuire	- rezistență la utilizarea mai multor modalități de punere la dispoziție a documentației în mod gratuit
		- răspuns la solicitările de clarificări	- oferirea de răspunsuri evazive sau care schimbă specificațiile din documentație fără a acorda un termen corespunzător operatorilor economici pentru a se adapta la clarificări
4	Derulare procedură de atribuire	- numirea comisiei de evaluare	- numirea de persoane care urmăresc îndeplinirea anumitor interese sau care nu au cunoștințe despre prevederile legii
		- primire candidaturi și selectare candidați	- sunt considerați calificați operatori economici prin acceptarea de autorizări sau certificări care nu corespund realității
		- dacă este cazul, derularea rundelor de discuții	- dezvăluirea de informații confidențiale concurenților
		- primire oferte	- stabilirea datei limită de primire a ofertelor cu mult înainte de ședința de deschidere
		- deschiderea ofertelor	- vicii de procedură la deschiderea ofertelor - deviații de la procedura corectă de deschidere a ofertelor
		- examinare, evaluare oferte și stabilire ofertă câștigătoare	-familiaritate cu ofertanții de-a lungul anilor, manifestarea unor interese personale - animozitate față de anumiți ofertanți - erori sau omisiuni pe parcursul evaluării în scopul de a favoriza anumiți ofertanți - lipsa implementării efective a principiului "four-eyes"
		- anulare procedură, dacă este cazul	- inventarea cu ușurință a motivelor de anulare

5	Atribuire contract de achiziție publică sau încheiere acord cadru	- notificare rezultat	- înștiințarea privind rezultatul este lapidară fără a se preciza avantajele ofertei câștigătoare
		- perioada de așteptare și dacă este cazul, soluționare contestații	- apar înțelegeri cu contestatorii pentru a-și retrage contestația
		-semnare contract/ încheiere acord-cadru	- la momentul semnării contractului apar modificări față de documentația de atribuire și față de ofertă, motivând că au fost omise sau că nevoia nu a fost bine cuantificată
		- transmitere spre publicare anunț de atribuire	- netransmiterea spre publicare a anunțului de atribuire
6	Încheiere dosar de achiziție publică	- definitivare dosar de achiziție publică	- existența unor înregistrări sporadice și ulterioare producerii evenimentelor - arhivarea aleatorie a dosarelor
7	Derulare contract/ acord cadru	- îndeplinirea obligațiilor asumate și recepții parțiale	- lipsa monitorizării efective din punct de vedere, cost calitate și timp a contractului - schimbări substanțiale în condițiile contractuale pentru a permite mai mult timp și prețuri mai mari pentru contractant - întâlniri frecvente și fără motiv cu contractantul - acceptarea schimbării specificațiilor contractuale sub nivelul standardelor impuse prin documentație - plata întârziată a facturilor, amânarea plăților pentru a fi revizuite prețurile, pentru a putea crește valoarea contractelor - plăți temporare în avans fără temei.
8	Finalizare contract	- recepție finală	- lipsa supervizării din punct de vedere cost, calitate și timp a îndeplinirii obligațiilor contractuale - Facturarea fictivă pentru ceva ce nu a fost finalizat
9	Analiza procesului	- concluzii și măsuri de îmbunătățire	- lipsa analizei procesului prin care să se identifice dacă s-a obținut întradevar ceea ce s-a dorit și la valoarea previzionată

Măsuri de evitare a apariției riscurilor

Pentru a evita manifestarea riscurilor mai sus identificate, cât și pentru respectarea principiilor care guvernează procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie avute în vedere următoarele activități:

- Instituirea unui cadru bazat pe încredere, corectitudine și imparțialitate;
- Limitarea elementelor de natură subiectivă care influențează deciziile în procesul de achiziție publică;
- Eliminarea tratamentului preferențial acordat operatorilor economici locali;
- Asigurarea “vizibilității” regulilor, oportunităților, procedurilor interne cât și a rezultatelor;
- Eliminarea cerințelor restrictive abuzive;
- Obținerea celei mai bune valori pentru fondurile publice, întotdeauna considerate ca fiind insuficiente în raport cu necesitățile;
- Supravegherea costurilor generate de derularea procesului de achiziție publică, înțelegând prin aceasta, inclusiv costurile aferente administrării procesului la nivel de autoritate contractantă cât și costurile aferente pregătirii ofertelor;
- Limitarea apariției erorilor pe parcursul procesului de achiziție publică;
- Limitarea fenomenelor de fraudă și corupție
- Dezvoltarea unei piețe sănătoase a achizițiilor publice.

Punerea în practică a unor măsuri care să asigure implementarea activităților enumerate mai sus este condiționată, în primul rând, de angajamentul și atitudinea factorilor cu putere de decizie din cadrul autorității contractante în raport cu etica în achiziții publice.

Printr-o conduită etică în achiziții, acceptată de toți cei implicați în procesul de achiziții, se pot limita sau chiar evita consecințele manifestării:

- concurenței neloiale, respectiv a oricărui act sau fapt contrar uzanțelor cinstite în activitate și de comercializare a produselor, de execuție a lucrărilor, precum și de prestare a serviciilor;
- corupției active, respectiv a promiterii, oferirii

sau dării, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale;

- corupției pasive, respectiv a solicitării ori primirii, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, sau acceptării unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale;

- conflictului de interese, respectiv a situației în care un angajat al autorității contractante are un interes personal de natură patrimonială care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin în exercitarea funcției publice.

O conduită etică în achiziții se reflectă în respectarea unui cumul de principii și reguli care, împreună, conduc la păstrarea nealterată a valorilor societății.

Principiile conduitei etice în achiziții publice

Principiile și regulile care se constituie într-o conduită etică în achiziții sunt prezentate mai jos.

Integritatea

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică trebuie să aibă însușirea de a fi integre, corecte și incoruptibile.

“Legea este suverană”

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că orice decizie luată în procesul achizițiilor publice va avea la bază principiul “legea este suverană”.

Competența profesională

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică sunt datorate să își îndeplinească atribuțiile de serviciu cu profesionalism, competență, imparțialitate.

Profesionalism

Profesionalismul persoanei implicate în procesul de achiziție publică înseamnă că nu va accepta o sarcină sau nu va desfășura o activitate decât în cazul în care se consideră că există calitățile necesare realizării acestora în mod corect.

Profesionalismul persoanei implicate în procesul de achiziție publică înseamnă pregătire continuă, dezvoltarea abilităților și reținerea de la influențarea deciziilor.

Responsabilitate

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică trebuie să conștientizeze că răspund pentru ceea ce întreprind și să nu accepte realizarea unor acțiuni dacă nu sunt convinse că acestea sunt legale.

Corectitudine în acordarea tratamentului egal.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică vor trata în mod similar operatorii economici care se află în aceeași situație, fiind interzisă discriminarea ca urmare a oricărui motiv subiectiv - religie, vârstă, apartenență politică, sex, naționalitate etc.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică vor aplica criteriile de selecție și criteriile pentru atribuirea contractului de achiziție publică, cu bună

credință, în mod nediscriminatoriu, astfel încât orice operator economic participant să aibă șanse egale de a i se atribui contractul respectiv.

Concordanță

Când se iau decizii, persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că măsurile luate sunt în concordanță cu legea și morala și sunt destinate scopului urmărit.

Proportionalitate

Asigurarea de către persoanele implicate în procesul de achiziție publică, că există corelație între necesitatea autorității contractante, obiectul contractului de achiziție publică și cerințele solicitate a fi îndeplinite, și această corelație este reflectată corespunzător în stabilirea cerințelor minime de calificare, a criteriilor de selecție și a criteriului de atribuire.

Imparțialitate și independență

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică vor evita orice acțiune arbitrară care ar putea afecta în mod negativ alte persoane.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică trebuie să se abțină în a lua deciziile ca urmare a unui interes personal, familial sau național, sau ca urmare a presiunilor politice.

Persoana implicată în procesul de achiziție publică va anunța și nu va participa la procesul de achiziție dacă un membru al familiei are un interes financiar în legătură cu respectivul contract.

Curtoazie și consecvență

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică vor fi orientate spre realizarea operațiunilor din cadrul procesului de achiziție publică în mod corect, amabil și accesibil tuturor celorlalți actori implicați în proces.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică vor fi consecvente cu propriul lor comportament administrativ și vor răspunde competent la așteptările întemeiate și rezonabile pe care operatorii economici le au în raport cu activitatea sa.

Transparență

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura ca orice informație referitoare la procedura de atribuire a contractului va fi pusă la dispoziția tuturor celor interesați.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că documentația de atribuire este clară, completă și fără echivoc și finalizată înainte de transmiterea spre publicare a anunțului de participare.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că opinia publică este informată în mod regulat

asupra contractelor de achiziție publică atribuite.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că orice decizie care poate afecta negativ drepturile sau interesele unei persoane va specifica foarte clar motivele care au determinat luarea deciziei respective, indicându-se explicit motivele întemeiate, precum și baza legală.

Principiul “mai mulți ochi”

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică trebuie să fie interesate de, și să permită participarea, respectiv implicarea în verificarea modului de derulare a etapelor procesului de achiziție publică a mai multor entități (din cadrul autorității contractante sau din afara acesteia) atunci când această verificare este realizată cu scopul de a genera măsuri de îmbunătățire.

Confidențialitate

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică trebuie să respecte confidențialitatea informațiilor și să garanteze protejarea secretului comercial și a proprietății intelectuale a operatorului economic.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică au obligația de a respecta caracterul confidențial al informațiilor prezentate de către operatorii economici în scopul verificării îndeplinirii condițiilor de calificare sau în cadrul ofertelor tehnice.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică nu vor utiliza informațiile confidențiale pentru obținerea de beneficii personale.

Acuratețea informației

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că informațiile oferite pe parcursul activității vor fi adevărate și corecte și nu vor fi menite să inducă în eroare sau să înșele așteptările.

Interes public și încredere publică

Pentru a realiza achizițiile publice fără a produce prejudicii, persoanele implicate în procesul de achiziție publică trebuie să urmărească obținerea de valoare pentru banii publici cheltuiți.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică trebuie să se comporte de așa manieră încât să contribuie la sporirea încrederii opiniei publice în capacitatea instituțională de a organiza achiziții publice a autorităților contractante.

Evitarea manifestării concurenței neloiale

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura ca prin documentația de atribuire vor solicita operatorilor economici exercitarea activității cu bună-credință, potrivit uzanțelor cinstite, cu respectarea intereselor beneficiarilor și a cerințelor concurenței loiale.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că operatorii economici au cunoștință despre ceea ce se considera a fi contrar uzanțelor comerciale cinstite, respectiv neexecutarea unilaterală a contractului sau utilizarea unor proceduri neloiale, abuzul de încredere, incitarea la comiterea de delikte, precum și vânzarea de secrete comerciale, către terții, de natură să afecteze poziția altor operatori economici pe piață.

Sub sancțiunea nulității contractului în cauză și a aplicării de măsuri sancționatorii prevăzute de lege, angajații autorității contractante care au participat în orice fel la întocmirea documentației de atribuire sau care fac parte din comisia de evaluare constituită pentru atribuirea contractului de achiziție publică respectiv nu au dreptul să dețină calitatea de ofertant, ofertant asociat sau subcontractant.

Evitarea manifestării actelor de corupție

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că

vor fi excluși din competiție operatorii economici care folosesc practici corupte sau frauduloase în legătură cu procedura pentru atribuirea contractului de achiziție.

Evitarea apariției conflictului de interese

Anterior numirii, la numirea în funcție sau în timpul exercitării acesteia, persoanele implicate în procesul de achiziție publică au obligația să își administreze interesele private în așa fel încât să prevină apariția unui conflict de interese.

Evitarea primirii de cadouri și ospitalitate

Persoanelor implicate în procesul de achiziție publică le este interzisă solicitarea sau acceptarea de daruri, bani, împrumuturi, cadouri sau avantaje de altă natură de la societățile sau persoanele cu care colaborează în mod oficial atât pe parcursul procedurilor de achiziții, cât și pe timpul derulării contractului.

Pot fi acceptate darurile cu valoare simbolică primite ca materiale de prezentare, oferite pe timpul întâlnirilor de protocol. Oferirea acestora sau asigurarea de ospitalitate sunt practici întâlnite, de regulă, în relațiile comerciale. Toate ofertele de cadouri, inclusiv cele cu valoare protocolară, trebuie anunțate de persoanele implicate în procesul de achiziție publică șefilor lor. Autoritatea contractantă va lua măsuri de luare în evidență și de înregistrare a acestora.

Oferirea de ospitalitate partenerilor de afaceri reprezintă o practică obișnuită a organizațiilor și societăților comerciale și este recunoscut faptul că aceasta poate fi benefică unei conduite eficiente în afaceri. Invitațiile la prânz sau cină primite din partea unor reprezentanți ai operatorilor economici cu care autoritatea contractantă colaborează sau intenționează să

colaboreze pot fi în mod normal acceptate, atât timp cât scopul acestora este de a avea o relație corectă, iar acceptarea invitației nu contravine interesului autorității contractante.

Discuțiile purtate cu reprezentanții operatorilor economici, în afara cadrului de reglementare existent, sunt susceptibile de a fi considerate abatere de la conduita etică în achiziții.

Invitațiile cu caracter social, cele care se referă la evenimente sportive sau culturale, ofertele de vacanțe, precum și ofertele de ospitalitate care includ cazarea sau transportul gratuit trebuie să fie declinate de persoanele implicate în procesul de achiziție publică.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică trebuie să informeze nivelul ierarhic superior despre toate ofertele de ospitalitate propuse, indiferent dacă au fost sau nu acceptate.

Postangajările

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică vor declara pe propria răspundere, în scris, că la plecarea din autoritatea contractantă nu vor desfășura activități în cadrul organizațiilor care au avut calitatea de ofertant, contractant cu care aceștia au colaborat în timpul exercitării funcției, fără înștiințarea autorității contractante de la care au plecat, pentru o perioadă de cel puțin 6 luni de la încetarea raporturilor.

Persoanele implicate în procesul de achiziție publică vor informa operatorul economic că nu are dreptul de a angaja sub nicio formă, în scopul îndeplinirii contractului de achiziție publică, persoane fizice sau juridice care au participat la întocmirea documentației de atribuire sau care au făcut parte din comisia de evaluare constituită pentru atribuirea contractului în cauză, pe parcursul unei perioade de cel puțin 6 luni de la încheierea contractului, sub sancțiunea rezilierii contractului.

Activități corelate cu fenomenul de corupție

CODUL PENAL (extras)

Luarea de mită (Art. 254)

Fapta funcționarului care, direct sau indirect, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndeplinirea sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani și interzicerea unor drepturi.

Fapta prevăzută în alin. 1, dacă a fost săvârșită de un funcționar cu atribuții de control, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

Banii, valorile sau orice alte bunuri care au făcut obiectul luării de mită se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Darea de mită (Art. 255)

Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în modurile și scopurile arătate în art. 254, se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Fapta prevăzută în alineați precedent nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mită.

Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță autorității fapta mai înainte ca organul de urmărire să fi fost sesizat pentru acea infracțiune.

Dispozițiile art. 254 alin. 3 se aplică în mod corespunzător, chiar dacă oferta nu a fost urmată de acceptare.

Banii, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat în cazurile arătate în alin. 2 și 3.

Primirea de foloase necuvenite (Art. 256)

Primirea de către un funcționar, direct sau indirect, de bani ori de alte foloase, după ce a îndeplinit un act în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Banii, valorile sau orice alte bunuri primite se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc,

condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Traficul de influență (Art. 257)

Primirea ori pretinderea de bani sau alte foloase ori acceptarea de promisiuni, de daruri, direct sau indirect, pentru sine ori pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 10 ani.

Dispozițiile art. 256 alin. 2 se aplică în mod corespunzător.

Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (extras)

Art. 6¹ - (1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani, de daruri ori alte foloase, direct sau indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar, pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 10 ani.

(2) Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță autorității fapta mai înainte ca organul de urmărire să fi fost sesizat pentru acea faptă.

(3) Bani, valorile sau orice alte bunuri care au făcut obiectul infracțiunii prevăzute la alin. (1) se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

(4) Bani, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat în cazul prevăzut la alin. (2).

Art. 8² - Promisiunea, oferirea sau darea, direct ori indirect, de bani sau alte foloase unui funcționar al unui stat străin ori al unei organizații publice internaționale, pentru a îndeplini sau a nu îndeplini un act privitor la îndatoririle sale de serviciu, în scopul obținerii unui folos necuvenit în cadrul operațiunilor economice internaționale, se pedepsește cu închisoare de la unu la 7 ani.

Art. 10 - Sunt pedepsite cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite:

1. stabilirea, cu intenție, a unei valori diminuate, față de valoarea comercială reală, a bunurilor aparținând agenților economici la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, comisă în cadrul acțiunii de privatizare sau cu ocazia unei tranzacții comerciale, ori a bunurilor aparținând autorităților publice sau instituțiilor publice, în cadrul unei acțiuni de vânzare a acestora, săvârșită de cei care au atribuții de conducere, de administrare sau de gestionare;

2. acordarea de credite sau de subvenții cu încălcarea legii sau a normelor de creditare, neurmărirea, conform legii sau normelor de creditare, a destinațiilor contractate ale creditelor sau subvențiilor ori neurmărirea creditelor restante;

3. utilizarea creditelor sau a subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate.

Art. 11 - (1) Fapta persoanei care, în virtutea funcției, a atribuției ori a însărcinării permise, are sarcina de a supraveghea, de a controla sau de a lichida un agent economic privat, de a îndeplini pentru acesta vreo însărcinare, de a intermedia sau de a înlesni efectuarea unor operațiuni comerciale sau financiare de către agentul economic privat ori de a participa cu capital la un asemenea agent economic, dacă fapta este de natură a-i aduce

direct sau indirect foloase necuvenite, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) a fost săvârșită într-un interval de 5 ani de la încetarea funcției, atribuției ori însărcinării, aceasta se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Art. 12 - Sunt pedepsite cu închisoarea de la 1 la 5 ani următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite:

1. efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;

2. folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații.

Art. 13 - Fapta persoanei care îndeplinește o funcție de conducere într-un partid, într-un sindicat sau patronat ori în cadrul unei persoane juridice fără scop patrimonial, de a folosi influența ori autoritatea sa în scopul obținerii pentru sine ori pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

Art. 13[^]1 - Infrațiunea de șantaj, prevăzută la art. 194 din Codul penal, în care este implicată o persoană dintre cele prevăzute la art. 1, se pedepsește cu închisoare de la 7 la 12 ani.

Art. 17 - În înțelesul prezentei legi, următoarele infracțiuni sunt în legătură directă cu infracțiunile de corupție sau cu infracțiunile asimilate acestora, prevăzute la art. 10 - 13:

1. tăinuirea bunurilor provenite din săvârșirea unei infracțiuni prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a, precum și favorizarea persoanelor care au comis o astfel de infracțiune;

2. asocierea în vederea săvârșirii unei infracțiuni prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a sau la lit. a) din prezentul articol;

3. falsul și uzul de fals săvârșite în scopul de a ascunde comiterea uneia dintre infracțiunile prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a sau săvârșite în realizarea scopului urmărit printr-o asemenea infracțiune;

4. abuzul în serviciu contra intereselor publice, săvârșit în realizarea scopului urmărit printr-o infracțiune prevăzută în secțiunile a 2-a și a 3-a;

5. infracțiunile de spălare a banilor, prevăzute în Legea nr. 21/1999 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, atunci când banii, bunurile sau alte valori provin din săvârșirea unei infracțiuni prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a;

6. contrabanda cu bunuri provenite din săvârșirea unei infracțiuni prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a sau săvârșită în realizarea scopului urmărit printr-o asemenea infracțiune;

7. infracțiunile prevăzute în Legea nr. 87/1994 pentru combaterea evaziunii fiscale, săvârșite în legătură cu infracțiunile prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a;

8. infracțiunea de bancrută frauduloasă și celelalte infracțiuni prevăzute în Legea nr.

31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, săvârșite în legătură cu infracțiunile prevăzute în secțiunile a 2-a și a 3-a;

9. traficul de stupefiante, nerespectarea regimului armelor de foc și al munițiilor, traficul de persoane în scopul practicării prostituției, săvârșite în legătură cu o infracțiune prevăzută în secțiunile a 2-a și a 3-a.

Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene

Art. 18^{^1} - (1) Folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.

Art. 18^{^2} - (1) Schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației fondurilor obținute din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) a produs consecințe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

(3) Schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației unui folos legal obținut, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, se sancționează cu pedeapsa prevăzută la alin. (1).

Art. 18^{^3} - (1) Folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.

Legea concurenței nr. 21/1996 (extras)

Art. 5 - (1) Sunt interzise orice înțelegeri exprese sau tacite între agenții economici sau asociații de agenți economici, orice decizii de asociere sau practici concertate între aceștia, care au ca obiect sau pot avea ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței pe piața românească sau pe o parte a acesteia, în special cele care urmăresc:

1. fixarea concertată, în mod direct sau indirect a prețurilor de vânzare sau de cumpărare, a tarifelor, rabaturilor, adaosurilor, precum și a oricăror alte condiții comerciale inechitabile;

2. limitarea sau controlul producției, distribuției, dezvoltării tehnologice sau investițiilor;

3. împărțirea piețelor de desfacere sau a surselor de aprovizionare, pe criteriul teritorial, al volumului de vânzări și achiziții sau pe alte criterii;

4. aplicarea, în privința partenerilor comerciali, a unor condiții inegale la prestații echivalente, provocând, în acest fel, unora dintre ei, un dezavantaj în poziția concurențială;

5. condiționarea încheierii unor contracte de acceptarea, de către parteneri, a unor clauze stipulând prestații suplimentare care, nici prin natura lor și nici conform uzanțelor comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte;

6. participarea, în mod concertat, cu oferte trucate la licitații sau la orice alte forme de concurs de oferte;

7. eliminarea de pe piață a altor concurenți, limitarea sau împiedicarea accesului pe piață și a libertății exercitării concurenței de către alți agenți economici, precum și înțelegerile de a nu cumpăra de la sau de a nu vinde către anumiți agenți economici fără o justificare rezonabilă.

Art. 6 - Este interzisă folosirea în mod abuziv a unei poziții dominante deținute de către unul sau mai mulți agenți economici pe piața românească sau pe o parte substanțială a acesteia, prin recurgerea la fapte anticoncurențiale, care au ca obiect sau pot avea ca efect afectarea comerțului ori prejudicierea consumatorilor. Asemenea practici abuzive pot consta, în special, în:

1. impunerea, în mod direct sau indirect, a prețurilor de vânzare sau de cumpărare, a tarifelor sau a altor clauze contractuale inechitabile și refuzul de a trata cu anumiți furnizori sau beneficiari;

2. limitarea producției, distribuției sau dezvoltării tehnologice în dezavantajul utilizatorilor sau consumatorilor;

3. aplicarea, în privința partenerilor comerciali, a unor condiții inegale la prestații echivalente, provocând în acest fel, unora dintre ei, un dezavantaj în poziția concurențială;

4. condiționarea încheierii unor contracte de acceptarea, de către parteneri, a unor clauze stipulând prestații suplimentare care, nici prin natura lor și nici conform uzanțelor comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte;

5. realizarea de importuri fără competiție de oferte și tratative tehnico-comerciale uzuale, în cazul produselor și serviciilor care determină nivelul general al prețurilor și tarifelor în economie;

6. practicarea unor prețuri excesive sau practicarea unor prețuri de ruinare, sub costuri, în scopul înlăturării concurenților sau vânzarea la export sub costul de producție, cu acoperirea diferențelor prin impunerea unor prețuri majorate consumatorilor interni;

7. exploatarea stării de dependență economică în care se găsește un client sau un furnizor față de un asemenea agent sau agenți economici și care nu dispune de o soluție alternativă în condiții echivalente, precum și ruperea relațiilor contractuale pentru singurul motiv că partenerul refuză să se supună unor condiții comerciale nejustificate.

Art. 63 - (1) Participarea cu intenție frauduloasă și în mod determinant a unei persoane fizice la conceperea, organizarea sau realizarea practicilor interzise de art. 5 alin. (1) și de art. 6 și care nu sunt exceptate conform prevederilor art. 5 alin. (2) sau ale art. 8 constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 4 ani sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la sesizarea Consiliului Concurenței.

(3) Instanța judecătorească poate dispune publicarea, în presă, pe cheltuiala celui inovat, a hotărârii definitive.